

**KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V BRNĚ
JEŘÁBKOVA 4, 602 00 BRNO**

Číslo jednací: **KHSJM 58495/2018/BM/PRAV**
Spisová značka: S-KHSJM 56555/2018

Doporučeně - do vlastních rukou

Vyřizuje: JUDr. Lenka Živělová
Telefon: 541 126 413
E-mail: lenka.zivelova@khsbrno.cz

██

████████████████

██

████████████████████

V Brně dne 26. října 2018

Sdělení o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Dne 18.10.2018 byla Krajské hygienické stanici Jihomoravského kraje se sídlem v Brně (dále jen „KHS JmK“, „orgán ochrany veřejného zdraví“ nebo „OOVZ“) jako povinné osobě ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“) doručena Vaše žádost o informace, zaevidována pod č. j. KHSJM 56555/2018/BM/PRAV, kdy žádáte o následující informace:

„Jaké jsou specifické hygienické či protiepidemické požadavky na přítomnost osob ve zdravotnickém zařízení, a to konkrétně na:

- *operačním sále,*
- *v místě, kde dochází k usnutí pacienta, zejména nezletilého dítěte,*
- *jednotce intenzivní péče,*
- *běžném standardním pokoji, kde je poskytována lůžková péče.*

Existují právní předpisy, které by takové požadavky upravovaly?

Jsou tyto požadavky natolik specifické (nelze jim vyhovět zvýšenými hygienickými opatřeními jako je speciální oblek, desinfekce rukou, rouška apod.), že není možné, aby je naplnila osoba, která není zaměstnancem poskytovatele zdravotních služeb (např. rodič operovaného dítěte, medik či zdravotní sestra při povinné praxi)?

Lze použít vlastní karimatku na běžném standardním pokoji lůžkové péče v případě, že poskytovatel zdravotních služeb nemá lůžkovou kapacitu pro pobyt rodiče? Jaké jsou hygienické požadavky na takové vlastní vybavení? (je nutná např. důsledná desinfekce před jejím použitím apod.?)“

K předmětné žádosti KHS JmK poskytuje následující informace.

Hygienické požadavky na přítomnost osob ve zdravotnickém zařízení:

1) Legislativa příslušná pro OOVZ

- **zákon č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Podle § 15 odst. 1 je poskytovatel zdravotních služeb (dále jen „osoba poskytující péči“) povinna činit hygienická a protiepidemická opatření k předcházení vzniku a šíření infekce spojené se zdravotní péčí. Infekcí spojenou se zdravotní péčí se rozumí nemoc

nebo patologický stav vzniklý v příčinné souvislosti s pobytem osoby ve zdravotnickém zařízení v příslušné inkubační době.

Podle **§ 15 odst. 2** je osoba poskytující péči povinna stanovit tato opatření v provozním řádu. Návrh provozního řádu a změnu provozního řádu schvaluje rozhodnutím příslušný OOVZ.

V provozním řádu je toto většinou uvedeno obecně např.:

- na oddělení jsou vytvořeny podmínky pro přijetí dítěte s doprovodem, pokud to provozní podmínky oddělení dovolují
- průvodce dítěte při denním pobytu musí dodržovat pokyny zdravotnických pracovníků
- návštěvy u pacientů jsou řízeny s ohledem na charakter oddělení, jeho provoz a zdravotní stav pacienta
- na operačním sále se zdržuje jen nezbytně nutný počet osob z důvodu minimalizace prašnosti a kontaminace operačního pole a instrumentaria mikroorganismy

- **vyhláška č. 306/2012 Sb.**, o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, ve znění pozdějšího předpisu.

Zde se neřeší konkrétně přítomnost další osoby mimo pacienta na odděleních zdravotnického zařízení, ale jsou zde stanoveny povinnosti vedoucí k minimalizaci rizika zavlečení infekce (personál, návštěvy, zdravotnický materiál) a tím k zamezení vzniku infekcí spojených se zdravotní péčí u pacientů

2) Legislativa mimo příslušnost OOVZ

- **zákon č. 372/2011 Sb.**, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů

Podle **§ 28 odst. 3 písmeno e)** Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo na:

1. nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce, popřípadě osoby určené zákonným zástupcem, pěstouna nebo jiné osoby, do jejíž péče byl pacient na základě rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu svěřen, je-li nezletilou osobou,

2. nepřetržitou přítomnost opatrovníka, popřípadě osoby určené opatrovníkem, je-li osobou, jejíž svéprávnost je omezena tak, že není způsobilá posoudit poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí (dále jen „pacient s omezenou svéprávností“),

3. přítomnost osoby blízké nebo osoby určené pacientem, a to v souladu s jinými právními předpisy a vnitřním řádem, a nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence; tím není dotčen § 47 odst. 1 písm. b),

Podle **§ 47 odst. 1 písm. b)** je Poskytovatel jednodenní nebo lůžkové péče je povinen umožnit pobyt zákonného zástupce nebo opatrovníka, nebo osoby jimi pověřené společně s hospitalizovaným nezletilým pacientem nebo pacientem s omezenou svéprávností, pokud to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení nebo nebude narušeno poskytování zdravotních služeb anebo takový pobyt není na základě jiného právního předpisu vyloučen; to neplatí v případě poskytování záchranných služeb,

- **vyhláška č. 92/2012 Sb.**, o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, ve znění pozdějšího předpisu.

Podle **§ 1 odst. 2 písm. c) příloha č. 4 I. Společné požadavky odst. 3** Pokoj pro pacienty musí mít minimální plochu na 1 lůžko 5 m², minimální plocha pokoje musí být 8 m². U každého lůžka musí být zdroj elektrické energie a lokální osvětlení; v pokoji musí být komunikační zařízení mezi pacientem a sestrou. Pokoj musí mít přímé denní osvětlení. Každý pokoj musí mít umyvadlo, pokud nemá návaznost na koupelnu, sprchu nebo WC vybavené umyvadlem, a dále vyčleněný prostor pro stravování chodících pacientů, pokud není zřízena jídelna samostatně. Mezi lůžky musí být dostatečný prostor pro činnost personálu, pohyb pacienta a manipulaci s přístroji, materiálem a lůžky.

Podle § 1 odst. 2 písm. c) příloha č. 4 I. Společné požadavky odst. 30 Pokud jsou přijímány na lůžkové oddělení děti s průvodcem, musí být zdravotnické zařízení k ubytování průvodce věcně vybaveno.

Z výše uvedené legislativy vyplývá:

V kompetenci OOVZ je:

- poskytovatel zdravotních služeb je povinen činit hygienická a protiepidemická opatření k předcházení vzniku a šíření infekce spojené se zdravotní péčí, což znamená i regulaci přístupu jiných osob než hospitalizovaných na standardní oddělení, ARO/JIP, operační sály apod. – naplňování této činnosti je konkretizováno ve vyhl. č. 306/2012 Sb.
- poskytovatel zdravotních služeb je povinen stanovit tato opatření v provozním řádu **Operační trakt s operačním sálou** je komplexní specifické uzavřené pracoviště, které je členěno tak, aby docházelo pouze k minimální kontaminaci prostor mikroorganismy z ostatních prostor zdravotnického zařízení. Jedná se o stavebně oddělené vstupní filtry jak pro personál, tak pro materiál a pro pacienty. Uplatňuje se zde zónové členění pracoviště s nejvyššími požadavky na čistotu prostředí, třístupňová filtrace vzduchu se zajištěním mikrobiologické čistoty vzduchu a provozně režimová opatření provozu operačního traktu zajišťující maximální prevenci zavlečení infekce personálem (jednosměrné cesty pohybu, nošení OOPP a ochranných pomůcek, vyčleněné obuvi, úprava vlasů, dodržení mytí a dezinfekce rukou apod.)

V provozních řádech operačních sál je řešen i vstup na pracoviště, kdo a za jakých podmínek má umožněn vstup na toto pracoviště a jakými pravidly se musí řídit. Jedná se o pracovníky, kteří jsou se zásadami provozu dobře seznámeni. Na operačním sále v průběhu operace jsou přítomny pouze osoby jejichž přítomnost je bezpodmínečně nutná, vstup dalších osob není během operace žádoucí, požadavek snížení pohybu na operačním sále na minimum. Dodržení zásad aseptiky.

Vlastní **příprava pacientu před operačním zákrokem** se odehrává v rámci operačního traktu v místnosti přípravy pacientů přímo sousedící a navazující na vlastní operační sál.

Toto vše je realizováno právě kvůli předcházení infekcí spojených se zdravotní péčí, které mohou vést i k trvalému poškození zdraví nebo úmrtí u pacientů. **Z výše uvedeného vyplývá, že vstup do operačního traktu a přítomnost při vlastním operačním výkonu nelze umožňovat zákonnému zástupci nebo osobám blízkým, neboť jejich přítomnost by narušila poskytování zdravotních služeb.**

Na **oddělení intenzivní péče** (oddělení jednotky intenzivní péče nebo oddělení anesteziologie a resuscitace) vzhledem k charakteru poskytované intenzivní péče o pacienta a z důvodu zpřísněného hygienicko-epidemiologického režimu je vyloučeno ubytování doprovodu pacienta přímo na tomto oddělení. Vstup na oddělení intenzivní péče je možný pouze přes vstupní propust - filtr, kde jsou i pro návštěvy umístěny ochranné pláště, obličejové roušky apod. a dezinfekce pro hygienickou dezinfekci rukou z důvodu prevence zavlečení nákaz.

O možných návštěvách pacientů rozhoduje ošetřující lékař, omezení návštěv nespadá do kompetence KHS JmK.

Na **standardní lůžkovém pokoji** je z epidemiologického hlediska přítomnost zákonného zástupce nebo osoby blízké možná, pokud bude striktně dodržovat pokyny personálu. Závisí však také na stavebním řešení lůžkových pokojů. Musí být splněna minimální plocha na lůžko, být zachován dostatečný prostor pro vlastní činnost personálu, pohyb pacienta, a manipulaci s přístroji, materiálem a lůžky.

Proto řešení ubytování zákonného zástupce nebo osoby blízké umístěním **karimatky** na podlahovou plochu v provozu zdravotnického zařízení je naprosto nevhodné, nepřipustné a provoz zásadním způsobem omezující a to nejen provozně, prostorově, ale i režimově. Neboť, kdo bude garantovat čistotu karimatky (zavlečení rizikových mikroorganismů), kdo ponese odpovědnost za její čistotu, dezinfekci, přechodné uložení a další faktory s tím související.

Závěr:

OOVZ přísluší pouze rozhodování o hygienických a protiepidemických opatřeních u poskytovatelů zdravotní péče, což se týká i pobytu jiných než hospitalizovaných osob (vysvětleno viz výše). Nicméně pobyt doprovodných osob ve zdravotnickém zařízení je upraven právními předpisy mimo oblast ochrany veřejného zdraví.

JUDr. Lenka Živělová
vedoucí oddělení
právního

Rozdělovník

Adresát –
KHS JmK - spis
- odd. HZZ BM (na vědomí)